

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 24

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΓΕΝ.Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΠΡΟΓΡ/ΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘ.ΣΥΝΤ.& ΚΩΔ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ: α'
Τηλ: 210 64 29 185

Αθήνα, 20 Οκτωβρίου 2004

Αρ.Πρωτ. Δ17α/10/101/Φ.Ν 437

**ΠΡΟΣ: Τους αποδέκτες του
πίνακα διανομής**

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για την εφαρμογή του ν. 3263/2004 «Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις».

Σε συνέχεια της εγκυκλίου μας αριθμ. 21/ 1-10-2004, με την οποία σας γνωστοποιήθηκε η δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Α'179/2004) του νόμου 3263/2004 «Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις», σας γνωρίζουμε και τα ακόλουθα :

A. Ο γενικός στόχος του Ν. 3263/2004.

Ο ανωτέρω νόμος είναι μια σοβαρή επέμβαση της πολιτείας για την επίλυση των μεγάλων προβλημάτων της διαδικασίας ανάθεσης των έργων. Εξουδετερώνει τη νόθευση του ανταγωνισμού με τις συμπαιγνίες και την παραγωγή έργων με μεγάλο κόστος για τον κύριο του έργου και αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τη χρονοβόρα διαδικασία ανάθεσης και το αδιέξοδο στο οποίο έχουν ήδη περιέλθει οι διαδικασίες ανάθεσης πολλών έργων.

Αποτελεί μια εκ βάθρων τροποποίηση του υπάρχοντος νομικού πλαισίου (η «μαθηματική μέθοδος» του ν. 2576/98, καταργείται), που θα καταστήσει τη διαδικασία ανάδειξης του αναδόχου διαφανή, αξιόπιστη και ωφέλιμη για τον κύριο του έργου, θα απεμπλέξει τα έργα από τις χρονοβόρες διαδικασίες, οι οποίες είναι καταστροφικές για την απορρόφηση των κοινοτικών πόρων και εγγυάται ότι θα λειτουργήσει και πάλι ο υγιής ανταγωνισμός.

B. Άξονες και μέτρα.

Ο νέος νόμος περιέχει συγκεκριμένους και συντονισμένους άξονες και μέτρα για την επίλυση όλων αυτών των προβλημάτων. Συγκεκριμένα :

- Θεσπίζεται η ανάθεση στον απόλυτο μειοδότη ώστε να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός προς όφελος του κυρίου του έργου.
- Η διαδικασία ανάθεσης γίνεται ταχύτατη και διεξάγεται με διαφάνεια (σε δημόσιες συνεδριάσεις) και αντικειμενικότητα, σε ένα στάδιο που τελειώνει σχεδόν πάντα την πρώτη μέρα (τη μέρα του διαγωνισμού). Στη φάση αυτή ελέγχονται τυπικά δικαιολογητικά και οικονομικές προσφορές, και κατακυρώνεται η δημοπρασία. Αποτρέπονται έτσι οι υποψήφιοι από τις αλλεπάλληλες προσφυγές στη δικαιοσύνη.
- Θεσπίζεται χρονικό όριο για την περαίωση της διαδικασίας ανάθεσης, η υπέρβαση του οποίου δίνει τη δυνατότητα στον κύριο του έργου να ανακαλέσει τη διακήρυξη και να επαναπροκηρύξει το έργο.

Παράλληλα λαμβάνονται **ισχυρά και αποτελεσματικά μέτρα** για εξορθολογισμό των προσφορών και την συνακόλουθη αποτροπή των υπερβολικών εκπτώσεων, οι οποίες στο παρελθόν υπήρξαν καταστροφικές για τα έργα. Τα μέτρα αυτά είναι κυρίως :

- Η σύνταξη και έγκριση ενιαίων τιμολογίων, κατά κατηγορίες και μεγέθη των έργων με τα αντίστοιχα τεύχη δημοπράτησής τους, που θα χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά από όλους τους φορείς που εκτελούν δημόσια έργα, για τη σύνταξη των προϋπολογισμών δημοπράτησης.
- Οι μεγάλες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης σε περίπτωση υποβολής μεγάλων εκπτώσεων. Οι εγγυήσεις αυτές καταπίπτουν συνολικά ως ποινική ρήτρα σε περίπτωση έκπτωσης του αναδόχου.
- Η αύξηση των ποινικών ρητρών σε βάρος του αναδόχου, για την υπαίτια καθυστέρηση των εργασιών της εργολαβίας.
- Η υποχρεωτική έκπτωση του αναδόχου, αν συντρέχουν ορισμένες σοβαρές προϋποθέσεις, όπως η καθυστέρηση των εργασιών και παραβίαση των προθεσμιών, καθώς και η κατά σύστημα κακότεχνες εργασίες. Επί πλέον η έκπτωση που μέχρι τώρα ήταν διαδικασία μακρά και αβέβαιη (κάθε παράλειψη της υπηρεσίας οδηγούσε σε ματαίωσή της) καθίσταται ταχύρυθμη και σαφής με υποχρεωτική διαδικασία

ολοκλήρωσης. Παράλληλα προστατεύονται τα νόμιμα δικαιώματα του αναδόχου και δίνεται η δυνατότητα επανόρθωσης μιας απόφασης, που κρίνεται σε δεύτερο βαθμό ως μη νόμιμη από την Προϊσταμένη Αρχή. Επί πλέον λαμβάνεται μέριμνα για τη διαφανή ανάθεση των υπολειπομένων εργασιών στο δεύτερο μειοδότη του διαγωνισμού και μετά στον τρίτο (αν δεν δεχθεί ο δεύτερος), εφόσον όμως οι προσφορές τους κρίνονται ικανοποιητικές.

Εν τέλει λαμβάνονται και μια σειρά άλλα μέτρα, εξυγιαντικά του συστήματος ανάθεσης – εκτέλεσης των έργων, όπως :

- Η απειλή πειθαρχικών μέτρων κατά των οργάνων που ασχολούνται με την εκτέλεση του έργου, για μια σειρά από συγκεκριμένες πράξεις και παραλείψεις τους, ιδιαίτερα σημαντικές στη καλή διοίκηση του έργου.
- Ο αποκλεισμός της εκχώρησης του μελλοντικού εργολαβικού ανταλλάγματος σε τράπεζες. Η εκχώρηση αποβαίνει σε βάρος του έργου, γιατί ο ανάδοχος χρησιμοποιεί κατά κανόνα το δάνειο που παίρνει με την εκχώρηση για άλλους σκοπούς του και όχι για το έργο.

Οι διατάξεις του νέου νόμου ισχύουν για τους διαγωνισμούς των έργων όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Διαγωνισμοί στους οποίους μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου (28/9/04) δεν έχουν αποσφραγιστεί οικονομικές προσφορές ανακαλούνται και επαναπροκηρύσσονται (όπως αναλυτικά περιγράφεται στην παράγραφο 11 της παρούσας) για να διεξαχθούν σύμφωνα με το νέο νομικό πλαίσιο.

Γ. Οι καινοτομίες των επί μέρους άρθρων.

Ειδικότερα για τις διατάξεις των επί μέρους άρθρων, επισημαίνουμε τα ακόλουθα, με έμφαση στις εντελώς νέες ρυθμίσεις και στα σημεία που επέρχονται αλλαγές στις ισχύουσες :

Άρθρο 1

Η ανάθεση με το νέο νόμο γίνεται στον απόλυτο μειοδότη και μόνο αν μετά την υποβολή της προσφοράς του κατέστη ανίκανος να συμμετάσχει στο διαγωνισμό (αν λ.χ. πτώχευσε, ή καταδικάστηκε για ποινικό αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του συμπεριφορά ή δεν είναι φορολογικά ενήμερος) δεν κατακυρώνεται το έργο σ' αυτόν αλλά στον δεύτερο μειοδότη, ο οποίος

υφίσταται ομοίως το σχετικό έλεγχο. Η νέα διαδικασία ελέγχου της ισχύος των δικαιολογητικών συμμετοχής του αναδόχου αντικαθιστά την ισχύουσα δυνάμει του άρθρου 1 ν. 2576/98, υποβολή «ερώτησης» στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., για τυχόν «δυσμενή στοιχεία» εις βάρος του και έχει το πλεονέκτημα ότι τα στοιχεία που ελέγχονται είναι προσδιορισμένα και επαρκή, ώστε να διασφαλίζεται η μη ανάθεση έργων σε εργολήπτες που, ενδεχομένως, κατέστησαν ανίκανοι για την ανάληψη του έργου μετά την υποβολή της προσφοράς τους. Ο έλεγχος περιορίζεται πάντως μόνο σε πιστοποιητικά τα οποία ίσχυαν μεν όταν διεξήχθη η δημοπρασία, αλλά στη συνέχεια έληξε ο χρόνος ισχύος τους και διεξάγεται όσο το δυνατόν εγγύτερα στον χρόνο σύναψης της συμβάσεως, δηλαδή μετά τον έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (εφόσον βέβαια απαιτείται από τις ισχύουσες διατάξεις) και πριν την κοινοποίηση της κατακυρωτικής απόφασης στον μειοδότη-ανάδοχο. Στην περίπτωση λοιπόν που έληξε η ισχύς των πιστοποιητικών προσκομίζονται νέα, επικαιροποιημένα, ενώ εξαιρετικά, λόγω της σπουδαιότητάς τους για τη σύμβαση, προσκομίζονται σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν δεν έχει λήξει η ισχύς τους, επικαιροποιημένα πιστοποιητικά περί μη κηρύξεως του προσωρινού μειοδότη σε πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση. Η προθεσμία που τίθεται στον μειοδότη για την προσκόμιση των πιστοποιητικών αυτών είναι 30ήμερη. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο πρώτος μειοδότης δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της υπηρεσίας, η Προϊσταμένη Αρχή εκδίδει απόφαση που διαπιστώνει τη μη ανταπόκριση και εξετάζει την ανάθεση στον δεύτερο, επαναλαμβανόμενης της διαδικασίας (κατακύρωση, έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, πρόσκληση για υποβολή επικαιροποιημένων δικαιολογητικών, κοινοποίηση της κατακυρωτικής απόφασης) και ούτω καθεξής.

Για να αποφευχθούν τυχόν συμπαιγνίες μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου μειοδότη, απειλείται κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και επιπλέον πειθαρχική δίωξη, αν ο πρώτος μειοδότης δεν προσκομίσει για έλεγχο με υπαιτιότητά του τα δικαιολογητικά συμμετοχής στο διαγωνισμό. Εφόσον ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία οι κυρώσεις επιβάλλονται μόνο κατά του υπαιτίου μέλους της. Για να λειτουργήσει απρόσκοπτα η διαδικασία αυτή κρατούνται οπωσδήποτε οι εγγυήσεις συμμετοχής των τριών πρώτων κατά σειρά μειοδοσίας υποψηφίων, μέχρι να υπογραφεί η σύμβαση.

Επισημαίνεται τέλος, ότι σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 12 του παρόντος νέου νόμου, οι ανωτέρω διατάξεις για το μειοδοτικό σύστημα ανάδειξης του αναδόχου, αφορούν τις περιπτώσεις ανάθεσης έργων με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή και δεν θίγονται οι περιπτώσεις ανάθεσης με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά. Στα συστήματα προσφοράς που περιλαμβάνουν «μελέτη – κατασκευή», «αντιπαροχή για την αξιοποίηση ακινήτων» και «αυτοχρηματοδότηση» (άρθρα 10, 12 και 13 του π.δ. 609/85), εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι ιδιαίτερες διατάξεις που τα διέπουν. Τέλος, δεδομένου ότι με το ισχύον πλαίσιο η ανάθεση γίνεται αποκλειστικά στο μειοδότη και δεν υφίσταται διάταξη που να ρυθμίζει περιπτώσεις διαγωνισμών όπου δύο ή περισσότεροι διαγωνιζόμενοι υπέβαλαν την ίδια ακριβώς οικονομική προσφορά, θεωρούμε σκόπιμο παρόμοιες περιπτώσεις να αντιμετωπίζονται στα πλαίσια των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας (π.χ. δημόσια κλήρωση με πρόσκληση των ενδιαφερομένων και αδιάβλητα μέσα).

Άρθρο 2

Με τις διατάξεις του άρθρου 2, αναδιατυπώνεται με βελτιωμένη μορφή το καταργούμενο άρθρο 24 του π.δ. 609/85. Ειδικότερα στην παρ. 2 διευκρινίζεται ότι η Προϊσταμένη Αρχή **ακυρώνει** τη διαδικασία ή και το αποτέλεσμα της δημοπρασίας πριν τη έγκρισή του και **ανακαλεί** αιτιολογημένα την εκδοθείσα απόφαση έγκρισης, εφόσον συντρέχει μια από τις περιπτώσεις της παρ. 2 (παράβαση διατάξεων κατά τη δημοπρασία, μη ικανοποιητική οικονομική προσφορά ή ενδείξεις συνεννόησης οπότε κινείται υποχρεωτικά η σχετική πειθαρχική διαδικασία). Με νέα διάταξη προβλέπεται ο αποκλεισμός των υπευθύνων για την ακύρωση της δημοπρασίας επιχειρήσεων λόγω συμπαιγνίας από τις μελλοντικές δημοπρατήσεις του έργου και την με οποιοδήποτε τρόπο εκτέλεση του έργου (π.χ. κατασκευαστική κοινοπραξία, υπεργολαβία) και η πειθαρχική δίωξή τους. Είναι πρόδηλο ότι πρέπει να αποφεύγεται η καταχρηστική εφαρμογή των διατάξεων αυτών, για λόγους ξένους προς το καλώς νοούμενο συμφέρον του κυρίου του έργου. Αν λόγος της μη κατακύρωσης ή της ανάκλησης της κατακυρωτικής απόφασης είναι το μη ικανοποιητικό του αποτελέσματος του διαγωνισμού, τότε πρέπει να ξαναγίνει διαγωνισμός και αν σ' αυτόν δεν

επιτευχθεί καλύτερο αποτέλεσμα να επαναληφθεί. Αν, ο λόγος της μη κατακύρωσης κ.λπ. συνδέει τις κυρώσεις με υποκειμενική συμπεριφορά των διαγωνιζομένων θα πρέπει να δίνεται δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί, ότι, με τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 3 περ. θ' του νόμου και προς αποφυγή παρερμηνειών, καταργείται ρητά η διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 περ. α' του π.δ. 171/87 (περί έργων των ΟΤΑ), που δίνει την αρμοδιότητα στην Προϊσταμένη Αρχή, κατά την απόλυτη κρίση της, να εκτιμά ως μη ικανοποιητικό το αποτέλεσμα διαγωνισμού και να αναθέτει απευθείας το έργο.

Σύμφωνα με την παρ. 4 προβλέπεται η δυνατότητα **ανάκλησης της διακήρυξης** διαγωνισμού σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας με αιτιολογημένη απόφαση για συγκεκριμένους λόγους, διάταξη που πρέπει να ερμηνεύεται και εφαρμόζεται στενά. Αυτοτελή λόγο ανάκλησης της διακήρυξης διαγωνισμού αποτελεί και η καθυστέρηση σύναψης της σχετικής σύμβασης (κοινοποίηση εγκριτικής απόφασης) για χρονικά διαστήματα (ανάλογα με το σύστημα δημοπράτησης) που ξεπερνούν τους 12 μήνες, προκειμένου να αποφεύγονται οι δυσάρεστες καταστάσεις της αποτελμάτωσης δημοσίων έργων πριν καν ξεκινήσει η κατασκευή τους. Η διάταξη αυτή θα ισχύσει εξαιρετικά, κατά τη διάταξη του άρθρου 12 παρ.1 του νόμου και στις διαδικασίες διαγωνισμών που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη. Για παράδειγμα, ένας διαγωνισμός που η προκήρυξή του δημοσιεύθηκε στις 1-12-2003 μπορεί να ανακληθεί στις 1-12-2004 αν δεν έχει συναφθεί για οποιοδήποτε λόγο η σύμβαση. Επίσης, αν έχει ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που θα συζητηθεί μετά την ημερομηνία αυτή π.χ. στις 15-12-2004 είναι δυνατή η ανάκληση της διακήρυξης και η επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού με τις διατάξεις του νέου νόμου, γιατί έχει καταστεί βέβαιο ότι η σύμβαση (ανεξάρτητα από τη δικαστική έκβαση της υπόθεσης) δεν θα συναφθεί εντός 12 μηνών από τη δημοσίευση της διακήρυξης.

Άρθρο 3

Με τις διατάξεις του άρθρου 3 επέρχονται σημαντικές αλλαγές στη διαδικασία διεξαγωγής του διαγωνισμού η οποία απλοποιείται και επιταχύνεται με σκοπό την πλήρη εξασφάλιση της διαφάνειας. Τονίζεται ότι το άρθρο αυτό δεν εξαντλεί τη διαδικασία κατάθεσης και ελέγχου των προσφορών, για την οποία ισχύουν παράλληλα διατάξεις του ν.1418/84 και του π.δ.609/85, ενώ στην παρ.3 του άρθρου 12 αναφέρονται περιπτώσεις διατάξεων του προϊσχύοντος δικαίου οι οποίες καταργούνται ρητά και ορίζεται γενικότερα ότι καταργείται (έμμεσα) κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται από το νόμο αυτό, γεγονός που επιβάλλει προσοχή κατά την εφαρμογή αρκετών διατάξεων μέχρι την κωδικοποίησή τους.

Ειδικότερα, οι ανοιχτές δημοπρασίες και η φάση υποβολής προσφορών (όχι και η αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος) στη δημοπρασία με προεπιλογή διεξάγονται κάθε Δευτέρα και Πέμπτη, με ώρα λήξης παραλαβής προσφορών τη 10 π.μ.. Για διαγωνισμούς που διεξάγονται σε νησιωτικές περιοχές μπορεί οι κατά τόπους νομάρχες να ορίζουν και μία επιπλέον ημέρα διεξαγωγής διαγωνισμών. Άλλες ημερομηνίες διεξαγωγής της δημοπρασίας για την περίπτωση μη διεξαγωγής της αρχικής, προσδιορίζονται στη διακήρυξη (όχι πλέον με τοιχοκόλληση).

Η διαδικασία διενεργείται από μία επιτροπή, που ονομάζεται Επιτροπή Διαγωνισμού και για τη συγκρότησή της έχει εφαρμογή το άρθρο 22 του π.δ. 609/85. Μόνο στους διαγωνισμούς για την ανάθεση έργου με συνολικό προϋπολογισμό κάτω από το ανώτατο όριο της 2^{ης} τάξης του Μ.Ε.Ε.Π., η Επιτροπή του διαγωνισμού είναι τριμελής και συγκροτείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 21 του π.δ. 609/85. Στην τριμελή αυτή Επιτροπή παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου και ένας εκπρόσωπος που υποδεικνύεται από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις Συμπληρωματικά εφαρμόζονται και οι διατάξεις του ν.2690/99 (Α' 45) που αφορούν τα συλλογικά όργανα της Διοίκησης (άρθρα 13 –15). Σημειώνεται εδώ ότι οι ειδικές διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 171/87, που ορίζουν με διαφορετικό τρόπο την συγκρότηση των επιτροπών διαγωνισμού των Ο.Τ.Α. α' βαθμού καταργούνται ρητά και στο εξής οι διαγωνισμοί των δημοτικών έργων διεξάγονται από τις επιτροπές των άρθρων 21 και 22 του π.δ. 609/85.

Τα δύο στάδια κατάθεσης των προσφορών καταργούνται και τα τυπικά δικαιολογητικά υποβάλλονται μαζί με τις οικονομικές προσφορές οι οποίες ανοίγονται την ίδια μέρα του διαγωνισμού. Την ίδια μέρα υποβάλλονται και τυχόν τεχνικές προσφορές εφόσον πρόκειται για συστήματα που τις προβλέπουν. Για τα συστήματα αυτά εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι οικείες ειδικές διατάξεις. Η διαδικασία της δημοπράτησης περιγράφεται αναλυτικά στις διατάξεις του άρθρου και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται απαρέγκλιτα διότι οποιαδήποτε παρατυπία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα της διαδικασίας.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα η διάταξη που προβλέπει **το απαράδεκτο** της προσφοράς στην περίπτωση μη υποβολής **οποιουδήποτε** από τα δικαιολογητικά συμμετοχής στη δημοπρασία **σε συνδυασμό** με την κατάργηση της συμπλήρωσης των τυπικών και επουσιωδών δικαιολογητικών που προέβλεπε η καταργούμενη (άρθρο 12 παρ. 4 περ. ε) διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 17 του π.δ.609/85. Συνεπώς εφεξής **όλα** τα δικαιολογητικά που προβλέπει η διακήρυξη θεωρούνται **ουσιώδη** και δεν είναι δυνατή εκ των υστέρων η συμπλήρωση μη υποβληθέντων και η διόρθωση εσφαλμένων ή άλλων που είχε λήξει ο χρόνος ισχύος τους. Οι μόνες αποδεκτές πλημμέλειες αφορούν απλά γραμματικά ή αριθμητικά λάθη που δεν αφήνουν σε καμία περίπτωση αμφιβολία για το περιεχόμενο του εγγράφου και βέβαια δεν αλλοιώνουν το περιεχόμενό του.

Όσον αφορά τη σύνταξη των οικονομικών προσφορών είναι σαφές ότι με την κατάργηση του όλου νομικού πλαισίου του «μαθηματικού τύπου» παύουν να υφίστανται οι αυξημένες απαιτήσεις συμπλήρωσης που προέβλεπαν οι σχετικές διατάξεις των καταργουμένων Υπουργικών αποφάσεων (ολόγραφη αναγραφή συνολικής δαπάνης εργασιών, εξεύρεση μέσης έκπτωσης στο σύστημα του άρθρου 7 του π.δ. 609/85 κλπ.) και οι προσφορές θα συντάσσονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του π.δ. 609/85 σε συνδυασμό με τις νεώτερες διατάξεις που συνόδευσαν την εισαγωγή του Ευρώ στις συναλλαγές (ν.2842/00 ΦΕΚΑ'207, Κανονισμός ΕΚ 1103/97 σύμφωνα με τις σχετικές εγκυκλίους αρ. 12/01 και 36/01 της ΓΓΔΕ). Η χρήση των προβλεπόμενων στο άρθρο 8 προτύπων τευχών διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς θα είναι υποχρεωτική μετά την έγκρισή τους.

Απαιτήσεις στη συμπλήρωση των οικονομικών προσφορών που θέτουν οι διακηρύξεις των δημοπρασιών (πχ. ολόγραφη αναγραφή στο έντυπο προσφοράς του ενιαίου ή επί μέρους προσφερόμενου ποσοστού έκπτωσης), **εφόσον τίθενται στη διακήρυξη επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς** θα πρέπει να συμπληρώνονται, διαφορετικά υπάρχει παραβίαση ουσιώδους δεσμευτικού όρου της διακήρυξης.

Τονίζεται ότι το πρακτικό της Επιτροπής μαζί με τυχόν ενστάσεις, μετά το πέρας της προθεσμίας προσβολής του, υποβάλλεται στην Προϊσταμένη Αρχή, που εκδικάζει τις τυχόν ενστάσεις, αποφασίζει και εγκρίνει το αποτέλεσμα της δημοπρασίας, χωρίς να αναπέμπει το πρακτικό στην Επιτροπή στις περιπτώσεις που η απόφαση για τις αντιρρήσεις επιφέρει αλλαγές στη σειρά μειοδοσίας.

Άρθρο 4

Οι διατάξεις του άρθρου 4 προβλέπουν, με σκοπό την αποτροπή των μεγάλων εκπτώσεων, ένα μηχανισμό με τον οποίο οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης αυξάνουν όσο μεγαλύτερη είναι η έκπτωση που προσφέρθηκε. Εκτός από τη γνωστή βασική εγγύηση (5% ή 10 % επί του ποσού του προϋπολογισμού της υπηρεσίας), που υποβάλλεται σε κάθε περίπτωση (παρ. 1), αν η προσφερθείσα έκπτωση υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο όριο, ο ανάδοχος πρέπει να καταθέσει και πρόσθετες εγγυήσεις, οι οποίες αυξάνονται μέχρι να φτάσουν σε ποσοστό το 35% του προϋπολογισμού της υπηρεσίας. Το όριο αυτό θα οριστεί με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Μέχρι την έκδοση της απόφασης η Προϊσταμένη Αρχή θα καθορίζει το όριο αυτό, λαμβάνοντας υπόψη της το είδος και τις συνθήκες κατασκευής του έργου και κυρίως το πραγματικό κόστος κατασκευής του, όσο αυτό είναι δυνατό να προσδιοριστεί.

Ο τρόπος υπολογισμού της πρόσθετης εγγύησης καθορίζεται με σαφήνεια στο κείμενο του νόμου αλλά παραθέτουμε και σχετικό παράδειγμα : αν λ.χ. το όριο οριστεί σε 12% και ο ανάδοχος προσφέρει έκπτωση 16% τότε, πλέον της βασικής εγγύησης θα καταθέσει και 2% πρόσθετη (δηλαδή $16\% - 12\% = 4\%$ $\times 0,5 = 2\%$). Αν προσφέρει έκπτωση 24% τότε η πρόσθετη εγγύηση ανέρχεται σε 7% (δηλαδή $24\% - 12\% = 12$, άρα $10 \times 0,5 = 5\%$ και $2 \times 1 = 2\%$ σύνολο 7%).

Αυξημένες προβλέπονται και οι συμπληρωματικές εγγυήσεις, σε περίπτωση που υπογράφουν συμπληρωματικές συμβάσεις. Αυτές υπολογίζονται στο ποσό της συμπληρωματικής σύμβασης σύμφωνα με την παρ.5 του άρθρου αυτού. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την επιστροφή της πρόσθετης εγγύησης σε περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η έναρξη των εργασιών μετά την υπογραφή της σύμβασης για λόγους που αφορούν τον κύριο του έργου.

Τέλος, προβλέπεται ότι η πρόσθετη (δηλαδή πάνω από τη βασική εγγύηση του 5% ή 10%) εγγύηση, επιστρέφεται σταδιακά, μετά την ολοκλήρωση από τον ανάδοχο του 30% του συμβατικού αντικειμένου. Η βασική εγγύηση επιστρέφεται κατά ένα ποσοστό (60%) μετά την έγκριση του πρωτοκόλλου προσωρινής παραλαβής και το υπόλοιπο μετά την οριστική. Οι διατάξεις του άρθρου 4 για τις εγγυήσεις ρυθμίζουν εξαντλητικά το θέμα και συνεπώς κάθε σχετική διάταξη θεωρείται καταργημένη (παρ.3 του άρθρου 5 του ν.1418/84 και άρθρο 27 του π.δ. 609/85).

Άρθρο 5

Με τις διατάξεις του άρθρου 5 αυξάνονται οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται στον ανάδοχο για την υπαίτια υπέρβαση των προθεσμιών του έργου (άρθρο 36 του π.δ. 609/85), προκειμένου να αποτραπούν καθυστερήσεις στην κατασκευή του.

Άρθρο 6

Με τις διατάξεις του άρθρου 6 ρυθμίζεται συνολικά η διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου (το άρθρο 47 του π.δ. 609/85 καταργείται με την παρ. 4 του άρθρου 12), με σκοπό να γίνει πιο λειτουργική και να εξυπηρετεί πληρέστερα το σκοπό για τον οποίο υφίσταται.

Ειδικότερα η έκπτωση καθίσταται πλέον υποχρεωτική, εφόσον συντρέχει μια από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2. Για την περίπτωση γ' τονίζουμε την επιεική ρύθμιση σύμφωνα με την οποία αν έχει ολοκληρωθεί ποσοστό 80% του συνόλου των εργασιών, μπορεί να δοθεί παράταση για το συμφέρον του έργου, ακόμα και αν ευθύνεται για τις καθυστερήσεις κατασκευής ο ανάδοχος. Επίσης για να κινηθεί η διαδικασία της έκπτωσης για κακοτεχνίες (περίπτωση δ') πρέπει ο ανάδοχος να είναι υπότροπος, δηλαδή να έχει κινηθεί έστω και μια φορά εναντίον του η διαδικασία του άρθρου 46 π.δ. 609/85 για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών και για παρέκκλιση από τα

εγκεκριμένα τεύχη, κλπ δύο τουλάχιστον έγγραφες προειδοποιήσεις (περιπτ. ε).

Για να παρακολουθείται στενά κατά την πρώτη κρίσιμη περίοδο κατασκευής του έργου η πρόοδος του αναδόχου, καθίσταται υποχρεωτικός ο ορισμός, με σαφή αναφορά στα τεύχη δημοπράτησης, για την περίοδο έναρξης του έργου (το πρώτο τέταρτο της συμβατικής προθεσμίας) **ενδεικτικών προθεσμιών** (ανά 1 ή 2 μήνες), η παραβίαση των οποίων κατά δύο μήνες καθιστά υποχρεωτική την έκπτωση του αναδόχου (παρ. 3).

Η διαδικασία της έκπτωσης ρυθμίζεται λεπτομερειακά στις διατάξεις του άρθρου 6 και τα χρονικά διαστήματα των προγενέστερων διατάξεων έχουν συμπιεστεί προκειμένου η διαδικασία να είναι ταχύτερη. Εφιστάται η προσοχή των υπηρεσιών στον καθορισμό (με την ειδική πρόσκληση) εργασιών ή ενεργειών των οποίων η υλοποίηση να είναι εφικτή εντός της τασσόμενης προθεσμίας. Εργασίες οι οποίες αντικειμενικά απαιτούν χρονικό διάστημα λ.χ. τριών μηνών για να εκτελεσθούν, δεν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στην ειδική πρόσκληση (των τριάντα το πολύ ημερών), δεδομένου ότι παρόμοιες τακτικές έχουν καταλήξει σε ακύρωση των διαδικασιών της έκπτωσης και σε βλάβη του κυρίου του έργου με την υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεων. Αν ο ανάδοχος δεν συμμορφωθεί ή δεν συμμορφωθεί πλήρως με το περιεχόμενο της ειδικής πρόσκλησης, κηρύσσεται έκπτωτος εντός προθεσμίας 15 ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της απόφασης, η οποία εκδικάζεται από την Προϊσταμένη Αρχή εντός δύο μηνών. Επισημαίνεται ότι η παράλειψη εξέτασης της ένστασης από την υπηρεσία κινεί την πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαίτιων υπαλλήλων και συγχρόνως διακόπτει τις εργασίες μέχρι **την έκδοση ρητής απόφασης για την ένσταση του αναδόχου**. Δεδομένων των σοβαρών συνεπειών που επιφέρει η διακοπή έργου λόγω εκκρεμούς ένστασης κατά έκπτωσης του αναδόχου είναι προφανής η ανάγκη έγκαιρης έκδοσης της σχετικής απόφασης από την Προϊσταμένη Αρχή.

Την οριστικοποίηση της έκπτωσης ακολουθεί η επιβολή των νομίμων συνεπειών στον ανάδοχο, μεταξύ των οποίων προβλέπεται και η κατάπτωση **του συνόλου**, και όχι μέρους όπως μέχρι σήμερα, της εγγύησης καλής

εκτέλεσης (όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του νόμου), ως ειδικής ποινικής ρήτηρας.

Αντίθετα καταργείται σαν συνέπεια η εκτέλεση σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου του υπόλοιπου της εργολαβίας, δεδομένων των μεγάλων προβλημάτων που η ρύθμιση αυτή συνάντησε στην εφαρμογή της.

Αν η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, υποχρεούται να καλέσει τον επόμενο μειοδότη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος, προκειμένου να του αναθέσει το έργο με τους όρους της προσφοράς του και στη συνέχεια, αν αυτός δεν δεχθεί, τον επόμενο, εκτός αν η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει αιτιολογημένα, ότι οι προσφορές αυτές δεν είναι συμφέρουσες οικονομικά.

Άρθρο 7

Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 7 τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2940/01 και αυξάνεται σε 70% το ποσοστό το οποίο πρέπει να διατηρήσει στην κατασκευαστική κοινοπραξία ο αρχικός ανάδοχος και το ποσοστό των συμβατικών εργασιών που υποχρεούται αυτός να εκτελέσει σε περίπτωση υπεργολαβίας. Επίσης ο αρχικός ανάδοχος σε περίπτωση υπεργολαβίας δεν δικαιούται να συνυπολογίσει πλέον ως εμπειρία του το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, αλλά τα στελέχη του δικαιούνται εμπειρία για την επίβλεψη (στο μισό του χρόνου) των εργασιών της υπεργολαβίας, δεδομένου ότι απέναντι στον κύριο του έργου ο αρχικός ανάδοχος παραμένει υπεύθυνος για την καλή εκτέλεση.

Εφόσον ο αρχικός ανάδοχος στην κατασκευαστική κοινοπραξία ήταν κοινοπραξία, τίθεται ως ελάχιστο όριο συμμετοχής στο νέο κοινοπρακτικό σχήμα των επιχειρήσεων της αρχικής κοινοπραξίας το 15% (δηλαδή αυτό που ισχύει και για τις νεοεισερχόμενες στην κατασκευαστική κοινοπραξία επιχειρήσεις), εκτός αν η αρχική συμμετοχή ήταν μικρότερη, οπότε παραμένει η ίδια και στο νέο κοινοπρακτικό σχήμα. Σε κοινοπραξία επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας το προβλεπόμενο, για την κάθε μία, ποσοστό 25% στην αρχική κοινοπραξία δεν είναι δυνατόν να μειωθεί στην κατασκευαστική.

Άρθρο 8

Με το άρθρο 8 δίνεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ για την έκδοση απόφασης έγκρισης ενιαίων τιμολογίων εργασιών, προτύπων τευχών διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς για την ενιαία χρήση τους από τους φορείς που δημοπρατούν έργα. Μέχρι την έγκρισή τους οι υπηρεσίες εξακολουθούν να ενεργούν σύμφωνα με τα ισχύοντα. Τα σχετικά εδάφια της παρ.3 του άρθρου 4 του ν.1418/84, όπως αυτά προστέθηκαν με την παρ.2 του άρθρου 5 του ν.2940/01, θεωρούνται καταργημένα.

Άρθρο 9

Με το άρθρο 9 προσδιορίζονται οι πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του φορέα κατασκευής που αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα και επισύρουν πειθαρχικές ποινές σύμφωνα με τον Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων. Προσδιορίζονται και περιγράφονται **ενδεικτικά** οι παραλείψεις των επιβλεπόντων μηχανικών, οι παραλείψεις του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας με έμφαση σε αυτές που έχουν σχέση με την κίνηση της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου και τέλος οι παραλείψεις του Προϊσταμένου και των οργάνων της Προϊσταμένης Αρχής. Στο τέλος του άρθρου αυτού υπάρχει η πρόβλεψη καθορισμού με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, μεγάλων ή ειδικών έργων, στην επίβλεψη των οποίων θα μετέχει απαραίτητα ο μελετητής του έργου.

Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 τροποποιείται ο σχετικός ν.4694/30 και αφαιρείται από τους αναδόχους η δυνατότητα να εκχωρούν τις μελλοντικές απαιτήσεις τους κατά του κυρίου του έργου, σε τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα. Εκχώρηση είναι δυνατή μόνο για χρηματικές απαιτήσεις για τις οποίες έχουν συνταχθεί και εγκριθεί πιστοποιήσεις στην κατασκευή του έργου.

Σκοπός της ρύθμισης είναι να αποκλειστεί η συνήθης πρακτική της εκχώρησης απαιτήσεων πριν από την έναρξη κατασκευής του έργου για σκοπούς που δεν έχουν σχέση με την εκτέλεσή του. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται ο δεσμός παροχής - αντιπαροχής που πρέπει να συνδέει την κατασκευή του έργου και το εργολαβικό αντάλλαγμα.

Άρθρο 12

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12 οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται στους διαγωνισμούς όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που εκτελούν δημόσια έργα, αντικαθιστώντας τις καταργούμενες διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν.2576/98. Συνεπώς, όπου μέχρι τώρα εφαρμόζεται ο μαθηματικός τύπος αντικαθίσταται από τις διατάξεις του νόμου αυτού. Οι νέες ρυθμίσεις καταλαμβάνουν διαγωνισμούς για τους οποίους θα δημοσιευθούν διακηρύξεις μετά την έναρξη ισχύος του. Διαγωνισμοί των οποίων η διακήρυξη έχει δημοσιευθεί πριν την ισχύ του συνεχίζονται μόνο εφόσον δεν εμπίπτουν στην παρ. 2 του άρθρου αυτού (δηλ. έχουν αποσφραγιστεί οι οικονομικές προσφορές). Ακόμα προς αποφυγή παρερμηνειών ερμηνεύεται ο όρος «δημοσίευση της διακήρυξης» ως η αποστολή της περίληψης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για δημοσίευση ή η πρώτη δημοσίευση στον ελληνικό τύπο.

Επισημαίνουμε την εξαίρεση του α' εδαφίου της παρ.1 η οποία, με αναφορά στην παρ.4 του άρθρου 2 του νόμου, δίνει τη δυνατότητα ανάκλησης της διακήρυξης εκκρεμών (κατά την ισχύ του νόμου) δημοπρασιών, με έμφαση σε αυτές που παρουσιάζουν μεγάλη καθυστέρηση. Αναδρομική εφαρμογή σε εκτελούμενες συμβάσεις προβλέπεται και για διαδικαστικές διατάξεις του άρθρου 6 που αφορούν την έκπτωση του αναδόχου.

Κατά την παρ. 2, **ανακαλούνται και επαναπροκηρύσσονται** υποχρεωτικά όλοι οι διαγωνισμοί (πλην του συστήματος «μελέτη – κατασκευή»), στους οποίους έχει μεν δημοσιευτεί περίληψη, πλην **δεν έχουν αποσφραγιστεί οικονομικές προσφορές**. Μειωμένες προθεσμίες στην επαναδημοσίευση είναι δυνατές εφόσον διενεργήθηκε ήδη δημοπρασία.

Στην παρ. 3 περιλαμβάνονται οι διατάξεις του ισχύοντος δικαίου που αντικαθίστανται με τον καινούργιο νόμο.

Άρθρο 13

Τέλος, στο άρθρο 13 ορίζεται η ότι η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή από τις 28-9-04.

Δ. Παρακαλούμε να λάβουν γνώση της παρούσας εγκυκλίου όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι των υπηρεσιών σας.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ
2. Γραφείο Υφυπουργού κ.Θ.Ξανθόπουλου
3. Γραφείο κ. Γεν.Γραμματέα της ΓΓΔΕ
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΣΔΕ
5. Γραφεία κ.κ. Γεν. Δ/ντών της ΓΓΔΕ
6. Δ/νση Δ17 (10)

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΕΛ. ΝΙΚΟΛΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ